

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita S. Liborii Episcopi, Calculo Laborantium Patroni

Bolland, Johannes

Antverpiae, 1648

Liber Primus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12748

62 VITA S. LIBORII PATRONI
Christo in æternum viuamus, cuius regnum
& imperium sine fine permanet in secula se-
culorum, Amen.

a *Aliter paullo 2. Vit. oppidò Deo vulgò placere.*

b *De S. Liborij astate egimus S. 1. n. 4.*

c *Ibidem nu. 1. ostendimus quinto legendum.*

ALIA VITA

Auctore Saxone anonymo,

Ex MS. Canon. Regul. Corfendoncano
& Bodecensi.

LIBER PRIMVS.

CAPVT I.

*ms. Bodic. sic
ponit hac loco
Prologus in
Vitam S. Libo-
ry epi.*

S. LIBORII gesta unde Auctor
acceperit.

*Doctores & I.
Episcopi à
Deo dati,*

*clarere vide-
tur. ms. Bodic.*

Vamuis multifariam mo-
disque ineffabilibus super-
næ bonitatis erga salutem
humani generis pia dispen-
satio cognoscatur; in hoc
tamen maximis videtur clarescere indicatijs,
quòd Ecclesiæ suæ, in hac mortali conuersa-
tione pro æternæ vitæ præmio laboranti, ta-
les

les eruditores defensoresque prouidit, quorum doctrinis & exemplis informari, quorum meritis & intercessionibus possit in perpetuum adiuuari. Omnibus enim, qui in pro-
 cinctu fidei positi, agone militiae Christianae contra spirituales nequitias iugiter colluctantur, quid utilius esse credatur, quam illorum imitandas praeculis habere virtutes, qui in eodem agone legitimè certantes, perpetuam adepti sunt victoriae coronam: Quid felicius, quam eorum precibus muniri, quibus cuncta, quae petierint, praestanda Veritas ipsa promittit? De his enim loquimur, qui verè in Christo manentes, eiusque in se verba manere facientes, illud consequuti sunt praemium, quod ipse promissit, dicens: Quodcumque uolueritis, petetis, & fiet uobis.

2. Hoc equidem licet ad Apostolos specialiter dictum sit, pertinet tamen nihilominus etiam ad alios quosque excellentiam sanctitatis insignes; illos praecipuè, qui Apostolorum tam meriti quam officij successione sublimati, perenni refulgent gratia sacri praesulatus. Ij namque tantò faciliùs à Deo quaelibet impetrant, quantò ei & per puritatem conuersationis, & per sublimitatem sacri ordinis appropinquant. Nec dubium quin plurimum illorum preces apud Dominum ualeant, quorum ipse potestatem tantum in caelo terraque ualere concessit, ut quidquid hinc ligarent, maneret ibi ligatum; quidquid hinc

solue-

= deest in
ms. BodEcclesiam
inuuant uer-
bo, exemplo,
patrocinijs

Ioan. 14. 13.

Ioan. 15. 7.

= Hic ms. Bod

soluerent, esset protinùs ibi solutum. Præterea illorum officij dignitatem ipse inhabitator & consecrator eorum Spiritus sanctus ostendit,

Malac. 2. 7. qui per Prophetam Malachiam loquitur, dicens: Labia Sacerdotis custodient scientiam, & legem requirent ex ore eius: quia Angelus

*et
in
ms. B.*

Apoc. 1. 20.

*Angeli &
stella dicti*

Domini exercituum est. Hinc in Apocalypsi Ioannis, Ecclesiarum Præsules non nisi Angeli vocantur, signati per septem stellas, in Christi dexterâ demonstratas. Sunt enim stellæ, quia virtutibus radiant; Angeli, quia mandata Diuinæ iussionis annuntiant. Constat igitur, eos non parum transcendere modum infirmitatis humanæ, quos toties Scriptura sancta non dubitat Angelos appellare.

*+ in ms. Bod.
ita hoc loco
legitur*

*Incipit Vita
S. Liborii
epi et Con-
fessoris*

3. a Ipsorum verò in Ecclesiâ Principes & primi propagatores, Apostoli fuere, qui post gloriosam Domini nostri Iesu Christi ad cælos ascensionem, iuxta promissionem ipsius, Sancti spiritus infusione roborati, & scientiâ omnis veritatis instructi, in diuersas mundi totius penè profecti sunt regiones, verbum salutis annuntiantes vbique, & tam miraculorum signis, quàm prædicationum hortamentis, id in breui efficientes, vt, quemadmodum egregius olim Propheta præcinuit, In omnem terram exiret sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum. Ex eorum igitur salutaribus cælestibusque doctrinis, quas ab ipso fonte veritatis largiter hauserant, Ecclesiasticorum ordinum regulâ, diuini cultus insti-

Psal. 18. 5.

*Apostolorum
succes-
sores.*

*= in ms. Bod.
&*

insti-

institutio, & tota Catholicæ religionis observatio sumpsit exordium. Post quos multi per orbem Ecclesiarum Præsules, illorum in omnibus vestigia sequuti, & eorum non minùs virtutum gratiam, quàm ordinis dignitatem adepti, eandem tenuerunt in fide sinceritatem, in moribus sanctitatem, in doctrinæ studio vigilantiam; quâ & fidelium mores corrigeret, & infidelium mentes ab errore converterent. In quos plures eorum tantùm Domino placuisse noscuntur, vt clarissimis vsque hodie miraculis coruscare videantur.

4. Ex quorum glorioso collegio vir magnificus & incomparabilis extitit sanctitatis Liborius, Ecclesiæ Cenomanicæ Præsul, cuius modò proposuimus vitam & transitum breuiter commemorare; vtile ac fructuosum fore legentibus arbitrati, eius vitam actusque cognoscere, quem sequendo, possint in Diuinâ seruitute proficere. Eius etenim vita nihil aliud erat, nisi quoddam cælestis conuersationis indicium, Christianæ religionis exemplum, virtutis ac fidei documentum. Vnde quoniam ipse Dominicum illud impleuit præceptum, Luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in cælis est; nobis in vitæ mortalis errore degentibus enitendum valdè solerti imitatione videtur, vt qui vitiorum & ignorantia tenebris obfuscamur, lucifluis bonorum eius operum radijs

*S. Liborij
vita fideliter scripta*

Matt. 5. 16.

E

illu-

illustremur. Nec nos quisquam existimet in eius laudibus à veritatis aut moderationis tramite deuiare, cùm nulla, nisi à veracibus scriptis seu relationibus comperta, proferamus: nec eum dignè à mortali linguâ posse laudari, ipse, cum quo nunc immortaliter regnat, Deus visibili palàm ostensione declareret. Testatur namque, cunctis eum virtutibus atque omni vitæ merito acceptum sibi fuisse viuentem, dum defuncti reliquias evidentissimis miraculorum signis frequenter glorificare non desinit.

miracula post mortem,

deest in MS. Bol. qua in vitâ, vel non scripta, vel deperdita:

foliens. MS. Bol

1.2. MS. Bol

5. Ex quo datur intelligi, hac eum gratiâ nequaquàm in præsentì vitâ caruisse, quamuis inde specialia litterarum indicia qualibet ex causâ non habeantur. Siue enim, quod familiaris Sanctis omnibus semper humilitas persuadet, vt ea quæ sibi ante humanos oculos laudi & gloriæ videri valent, celari abscondique desiderent, hoc ipse præ ceteris obtinuerit; siue gesta signorum virtutumque illius descripta quidem pleniùs, sed casu quolibet posterorù notitiæ subtracta fuerint, siue aliud quid causæ fuerit ignorantes; liquidò tamen credimus, eiusdem sancti Spiritus gratiam, qui toties ante eius sacrosancta pignora præclarum sui charismatis donum, operationem scilicet virtutum, ad ipsius demonstranda merita exhibere dignatur, eidem quoque in carne posito minimè defuisse. Non tamen desunt etiam certa de eius meritis apicum moni-

monimenta. Habentur etiam gesta Pontificum eiusdem, cui præfuit, Ecclesiæ Cenomanicæ simplici eloquio, & absque omni nævo figmenti, fideli narratione contexta: in quibus non plena alicuius eorum vitæ series replicatur; sed quis cui successerit, cuius meriti fuerit, quot annis Ecclesiam rexerit, breuiter est annotatum. Huius verò sacri ac pretiosissimi viri Liborij etiam transitus ex hac valle lacrymarum ad societatem semper verè beate que gaudentium ciuium supernorum, quo contigerit ordine, latiùs indicatur. Extant & aliæ de eius ortu & vitâ litteræ strictim exaratae, de quibus omnibus utilissimis quibusque & veracissimis narrationibus desloratis, hinc eas, prout diuinitus facultas datur, paucis explicare conamur.

a In Ms. monasterij Bodecensis Canonico Regular. Ord. S. Augustini, è quo variantes lectiones nobis Ioannes Gamansius noster communicauit, hic Prologi finis, Vita exordium erat.

C A P V T II.

S. LIBORII à primâ etate sanctitas; Episcopatus.

6. **H**ic igitur ex Gallijs originem ducens, & parentum non ignobili ortus proficiat, clarissimam a patriam suorum claritudine meritorum ampliùs illustrauit. Nam que ab etate primæuâ, maturum in bonis actibus

hac unde accepta?

*verè beatè
in Ms. Bodii.*

*utilissimis
Ms. Bod*

*Ms. Bod, minor
incipit hic hoc modo
Beaty Liborij ex
Gallijs etc.*

*Gallijs in Ms. min
Bodec*

S. Liborius

Gallus, no-

bilis, à puero

grauis.

a

eor gerebat, neque illecebris voluptatum car-
 naliū, vt ætati lubricæ moris est, animo ce-
 dens, neque vitio leuitatis indulgens. Ad eò
 verò sese humilem & quietum & tremen-
 tem sermones Domini exhibebat, vt meritò
 super illum sancti Spiritus gratia requieuisse
 credatur, quæ illum ad sacerdotij dignitatem,
 ac dispensationem sacramentorum Dei, ad
 regimen fidelis populi nutriebat. Hæc etiam
 illius animo flagrantissimum discendi stu-
 dium inspirauerat, quatenus cælestium fluen-
 tis arcanorum, quæ multis erat quandoque
 largiter ructaturus, ipsius primùm præcor-
 diorum intima salubriter implerentur. Ne-
 que vnquam peruerso quorundam more
 prius voluit docere, quàm discere: sed tam-
 quam futurum se Doctorem prælagâ mente
 aduerteret, cunctarum ferè sibi vtilium scien-
 tiam scripturarum satagebat intentus auditor
 acquirere, quas postmodum, quibus opus es-
 set, valeret facundus præceptor ingerere. Nec
 deerat sagacis ingenij vigor, largam bono stu-
 dio efficaciam subministrans: magnamque in
 teneris adhuc annis præclaræ indolis flores
 spem suauissimorum fructuum præbuere,
 quos abundanter constat postea prouenisse.
 Denique simul cum processu temporis, pro-
 bitatis ac sophiæ proficiens incrementis, ita
 in breui maturitatem virilis ornabat ætatis,
 vt acceptus apud omnes, & tam honore,
 quàm amore, dignus haberetur. Nec mirum
 quippe

discendi
 audius

auditis in ms B.

sed in margine

alia vetusta ma-

nu notat, audi-

tor. in alio ms. Bei-

est, auditor.

Sic etiam ms. B.

deest in ms. B.

Bailek. maiore

sed in omnibus ea-

minore, us,

ms. ad est

quippe quem nulli elatio proteruum, nulli asperum lior, nulli contemptibilem fecit ignavia: sed humilitas etiam infimis coaptaret, caritas cunctis exhiberet affabilem & conformem, industria demonstraret eum esse vas utile in domo Domini, ad omne opus bonum paratum.

7. Postquam autem tam vitam, quam habitum sæcularem, cælestium præmiorum intuitu, dereliquit, & verè à Domino in suam electus sortem, Clero associatus, ac officijs est functus Ecclesiasticis, ampliùs totum se Divino cultui visus est mancipare. Studebat namque, quantum fragili carnis sarcinâ circumdatus potuit, cunctos actus cogitatusque suos ad rationis normam dirigere, circumspectus ac providus, docilisque & cautus existere, adversa vel prospera æquanimiter ferre, animam supra temporalis periculi metum fortiter agere, nihilque nisi quod esset ante superni examinatoris oculos fœdum, peccati scilicet maculas, formidare: habere de Dei bonitate fiduciam, securitatem, constantiam, tolerantiam, firmitatem: præterea nihil appetere pœnitendum, in nullo legem moderationis excedere, sub iugo rationis cupiditatem moderari vel domare. Hinc modestus & abstinens, castus & honestus, parcus & sobrius ante Deum & homines permanebat. Iam verò in illo propositum æquitatis iustitiæque servanda, quis unquam dignè valeat

Novum caput in
minore Bodeg. ms
notat rubrica hoc loco

E 3

expli-

Hoc loco in
utroq. ms. B. rubrica

Clericus factus
Novâ caput
notat.
simè vivit

Tut in festo
in ms. Bod

= nisus in ms
Bod.

= mum in ms
Bod. utroq.

= deest in M
ai. ms. Bodie.

ac ms. Bodie
in m. n. 2. p. 2. 2.

ms. Bodie. est
refrenare

explicare? Quis eius circa innocentiam, humanitatem & concordiam studium, quis erga pietatem & religionem enarret affectum? Omnis eius animi meditatio, à rebus vanis & caducis remota, circa salutem animæ ac statum vitæ perpetuæ versabatur.

8. Proinde quia tantus in eo cælestis iubaris splendor celari diu non potuit, sanctitatis eius ita rumor excreuit, vt totius inclytæ ciuitatis Cenomanicæ populi ad hunc sibi met eligendum Pontificem, vnanimiter corda conuerterent. Nec dubium, quin se beatos fore arbitrarentur, qui talem habere Pastorem ac Præsulem mererentur: cui ad docendum suppeteret linguæ disertitudo, ad doctrinam exemplis firmandam vitæ rectitudo, ad exorandum pro subditis Deum meriti magnitudo. Vnde cum memoratæ urbis populum Antistitis sui Pauacij viri sanctissimi obitus ingenti, vt par erat, mœrore afficeret; consolabatur tamen huius concorditer electi probitas, & firmata de illo apud omnes fiducia certitudo, quod nemine Sacerdotum Christi esset inferior. Quinimò antiquam Israëliticæ gentis gratiam sibi præstitam gratulabantur: quia sicut illis quondam, ablato & ad cælum raptò Eliâ Prophetâ sanctissimo, Elisæus duplici eius spiritu repletus successit; ita spiritales B. Pauacij virtutes, in successore Liborio repræsentandas, aut etiam duplicandas fore sciebant. Quapropter gaudentibus cunctis,

1. 2. 3. 4. ms. B. M.
in min. ms. ad doc-
trinam eligitur Ce-
nom. Epi-
scopus,
dam fidei recti-
tudo.

deest in ms.
reum inserit in
ms. min. Badec.
T futurum in serih
in ms. Badec. libro
post S. Pa-
uacium.

1. 2. ms. Bad. M.
at in minore ms.
uti hic excusa.

cunctis, Ecclesiæ Christi regimen, ad quod olim erat diuinitus præordinatus, iuxta morem canonicum assumpsit, regulariter Pontifex ordinatus.

a *Legende pars secunda* : patrum suorum licentiam.

CAPVT III.

S. LIBORII *mores in Episcopatu, predicatio,*

9. **S**Uſcepto verò sacerdotio, nihil ex studio sanctitatis, quam prius exercuerat, dereliquit: sed tamquam lucerna super candelabrum posita, ita ille Diuinâ luce repletus, quò in eminentiore constitutus est loco, eò latiùs in domo Dei collatæ sibi gratiæ notitiâ refulgebat. Neque illum tantæ dignitatis honores solitæ religionis mutare fecerunt mores, nec Ecclesiasticorum occupationes negotiorum quidquam ex quotidianâ Diuinæ laudis & placationis seruitute prætermittere coegerunt. Quinimò tantò eam instantiùs adaugere curauit, quantò iam non suæ solius, sed multarum animarum salutis causâ rectè se viuere debere sciebat: quibus frustra videbatur præesse, si non studeret etiam monitis exemplisque prodesse. Ob hoc igitur, nullius momenti spatium otiosè transigere volens, semper erat vilibus intentus actibus, nunc

monitis et exemplis

E 4

in ms. min. Bod.

Caput nouum in Bodic. ms. tam mai. quâ. min.

Vir in Ms. B. maiore. Leo in minore uti hic excusum est. præclare fecerunt munus illud ms. B. utroq.

in min. ms. Bod augere

debere abesse in ms. min. Bod

numquam otiosus transire

in ms. Bod. maiore. in min. est transigere

lectioni diuinarum Scripturarum operam impendens, nunc orationi prolixius incumbens: interdum etiam rerum exteriorum dispositioni, prout suo conueniebat officio, prudenter consulens atque prospiciens.

10. Assiduè verò vigilijs & ieiunijs castigabat corpus suum, & in seruitutem redigebat, ne alijs prædicans, ipse reprobus inueniretur. Erat enim prædicationis studio valdè intentus, & tamquam se nosset gerere officium Apostoli, dicentis, Non enim misit me Christus baptizare, sed euangelizare; atque ab eodem audiret, Prædica verbum, in sta opportune, importune; ita ipse quotidie modis omnibus auditores suos ad vitæ rectitudinem

prouocabat. Cuius præcepta & monita id maximè populo grata & amabilia faciebat, quòd eius vitam in nullo doctrinæ contrariam deprehendebant: sed quod illis sectandum asserebat, euidentissimè in eius moribus agnoscebant. Verbi gratiâ: qui elationem velut inìtium omnis peccati cauendam penitus ab illo sæpè didicerant, nullum eius indicium in illius actibus, in habitu, in vultu, in gestu corporis, in sermonis vsu sentire poterunt. Audiebant ab eo: Non efficiamur inanis gloriæ cupidi: videbant eum verè pauperem spiritu, numquam nisi in Domino gloriari. Audiebant ab eo, quòd inuidiâ diaboli, mors introiuit in orbem terrarum: & Putredo ossium, inuidia: videbant eum affectu be-

neuo-

*Sequentia
usqz ad nūme-
rum 12. in
minore ms.
Vobis. omissa
sunt.*

1. Cor. 1. 17.

2. Tim. 4. 2.

*assiduè præ-
dicans,*

*Et eadem
agens:*

Galat. 5. 26.

Sap. 2. 25.

Prou. 14. 30

nevolentia gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus; aliorum prospera vel aduersa, sua aestimare. Audiebant ab eo: Ira enim *Iacob. 1. 20.*
 viri, iustitiam Dei non operatur: videbant eum, omnem ostendentem mansuetudinem *1. 2. ms. Bod.*
 ad omnes homines. Audiebant ab eo: Seculi *2. Cor. 7. 10.*
 tristitia mortem operatur: videbant eum esse hilarem datorem, quem diligit Deus. Audiebant ab eo, auarum esse idolorum seruum: videbant eum rerum suarum erogatione *Ephes. 5. 5.*
 largiflua thesaurizare sibi thesaurum in caelo. *= sibi deest in ms Bod*
 Deinde si quis eius parsimoniam, strenuitatem, castitatemque attenderet, non alijs ad fugiendam vitiorum corporalium labem admonitionibus indigeret.

II. Ita pius gregis Dominici pastor, commissis sibi ouibus, adhibitâ curâ duplici, exhortationibus scilicet & exemplis, iter ad aeternae vitae pabula quaerenda, & Spiritualium morborum dira contagia vitanda, demonstrans, tantum ex eis lucrum acquisiuit, vt, quod voce Dominicâ per Malachiam dicitur, de illo conuenienter valeat dici: Lex veritatis fuit in ore eius, & iniquitas non est inuenta in labijs eius. In pace & in aequitate ambulauit mecum, & multos auertit ab iniquitate. Verè enim multos ab iniquitate conuertens, & rectitudini vitae fideique restituens, inter sanctos Ecclesiae Christi Doctores praclarum obtinet locum: quorum multomodam gratiam, & infinitam meriti excellen-

E 5 len-

multos conuertit,
Novu Caput in ms Bod. Mai
Spiritualium ms. Bod
Malach. 2.
6. 7 Quod in senh hic in ms B
dignus encomiis, quibus Doctores ornant Scriptura:

= deest in
ms. Bodic

T dis miserit
ms. Bod.

eius dentes
ms. Bodic.

Septuaginta
ms. Bodic

T et miserit
in ms. Bodic

Dan. 12. 3.

lentiam, ipse verus eiusdem Ecclesiae sponsus, in Canticis Canticorum multipli laude prosequitur: nunc eos ipsius sponsae collum, monilibus assimilatum, vocans; nunc tigna cedrina & laquearia cypressina cognominans; interdum labia, vittae coccinae, propter praedicationem Passionis Christi, similia, seu fauum dulcedinis verbi Dei stillantia; nonnumquam turrim David, ob constantis firmitatem, eos appellans. Aliquando vero ibidem, ob nutrimentum paruulorum, quibus lacte opus est, mammae dicuntur. Aliquando fauo simul & vino, aliquando decori turris eburnae comparantur. Plerumque portae Ecclesiae nuncupantur: & propter variam vtilitatem, firmitatem, prouidentiam, contemplationem, dentium & oculorum nomine designantur. Praeterea ipsi sunt sexaginta fortes, Salomonis lectulum ambientes: ipsi columnae argenteae, sacri eloquij nitore fulgentes. Quarum omnium similitudinum si quis mysteria perscrutetur, profecto inenarrabilem huius sanctae Ecclesiae Doctoris & eius similium gratiam dignitatemque reperiet, cum satis indicent haec pauca, de pluribus ex illo caelesti epithalamio sumpta, quod nihil his illustrius, nihil pulchrius, in sponsae laudibus decantandum Spiritus sanctus inuenit. Qui etiam de eisdem per Danielelem ita loquitur: Qui autem docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti: & qui ad iustitiam erudiunt plurimos, quasi

quasi stellæ in perpetuas æternitates. Sed quoniam huius clarissimæ stellæ in erudiendis subditis feruorem pariter & splendorem ostendimus, quibus virtutum radijs in alijs quoque rebus effulserit, monstrare curemus.

quomodo in Bodic.

C A P V T I V.

Caput Nonum in ms. Bodic.

Sacrarum rerum cura.

12. **H**Abuit vir sanctus hoc præ ceteris tum temporis Pontificibus, religionis & Dei amoris indicium speciale, quod omnia, quæ ad eius laudem iugiter celebrandam & Ecclesiastici cultus officium pertinent, totis nisibus amplificare, prouehere atque adornare contendit; & exceptis his, quæ sibi suisque ad quotidiani victus & vestitus necessaria, quibus solis contentus erat, vix sufficere poterant, nec non & his, quæ ad egentium & inopum sustentationem largâ manu solebat expendere, reliquos omnes redditus episcopaliû possessionum, omnes quarumlibet rerum census, qui sibi ex omni suâ diœcesi debebantur, vel si quid ex fidelium donationibus conferebatur, ad exhibendum ecclesijs congruentem ornatum, & noua quoque oratoria in locis, quæ ad hoc opportuna videbantur, construenda deputauit. Quorum constructionem primûm Diuinæ seruitutis multiplicandæ intuitu aggrediebatur.

cultum Diuinum prouehet:

= ad deest in ms. min. Bod.

egentium. ms. B. maior. minor egentium.

12. in ms. Bod. min. templa or-

nati desunt in min. ms. Bod.

diebatur; dehinc etiam plebium commodita-
 ti pariter & saluti prospicere piè meditaba-
 tur, vt ad ecclesias cum suis Sacerdotibus
 propè positas facilè confluere, orationum stu-
 dijs affuescere, regenerationis gratiam con-
 sequi, documenta sacrę legis audire, cęlestium
 sacramentorum celebrationibus interesse, at-
 que omnia Christianę religionis iura discere
 & exercere valerent; nec quemquam vllius
 molestiæ seu occupationis impedimentum
 exinde reuocaret, quò vniuersos ad salutem
 animarum quarendam ipsa loci opportuni-
 tas inuitaret. Hac igitur intentione præter il-
 las, quæ à suis prædecessoribus fabricatæ fue-
 rant, decem & septem sacris ædibus nouiter
 constructis & dedicatis, suam parochiam ita
 omnem illustrauit, vt in qualibet eius parte
 populo dęgenti aliquam orationis domum
 vicinam esse constaret. **L**ocorū verò, in quibus
 eas construxit, hęc nomina ponere dignum
 ducimus, quò religiosi operis memoria fir-
 mior, & fides certior habeatur. Vnam itaque
 ædificauit in Colinno, alteram in Siluiaco, ter-
 tiam in Raudatio, quartam in Campogene-
 sto, quintam in Conedaco, sextam in Aciaco,
 septimam in Aloncianno, octauam in Sau-
 gunno, nonam in Sabonario, decimam in
Bonâ, vndecimam in Luciâ, duodecimam in
Lugdunâ, tertiamdecimam in Marfone,
 quartamdecimam in Paliaco, quintamdecimam
 in Magitto, sextamdecimam in Nouiliaco,

17. noua æ-
 dificat:

quicquam
 in ms. min. Bod

= dec. 1. in ms
 Bod. minore

ruat in ms. Bod

min.
 = octo in ms. B. Mik

1. 2. ms. Bod. Mai.
 seu in minore

ut hic excus-
 sequētia delat
 in ms. min. Bod.
 ut qd nū. 14.

Colunio. ms. B.

Canedaco

Sanguinno

Lugdima

liaco, septimamdecimam in Comnis.

13. Quibus ritè perfectis & decenter ad-^{sacra officia} ornatis, ac Sacerdotum & inferioris ordinis ^{assiduè in ijs} Clericorum iugi providentiæ commendatis, ^{fieri iubet.}

obseruandum omnino censuit, ne qua ibidem legitimis horis die noctuque sacrorum inter-

missio fieret officiorum, quibus sanctæ & indiuiduæ Trinitati debitæ gratiarum actiones & laudes referrentur. Deinde vt vnitati & concordia totius populi commissi consuleret, atque omnia illius diæceseos loca Deo dicata, cum vniuersis ad se pertinentibus, anti-

quæ & principali suæ Sedis ecclesiæ, velut vni capiti & matti omnium, subdita monstraret esse debere, decreuit vt illuc ex reliquis omnibus Ecclesijs per annos singulos census persolueretur, certus scilicet numerus librarum ceræ atque olei, prout illis offerendi facultatem suppetere sciebat. Æquum tamen omnibus eisdem locis debitum imposuit; hoc est, vt ex vnoquoque redderetur vna ceræ libra, & olei duæ, præter id, quod custodibus præfatæ principalis ecclesiæ dari constituit. Ex quo verè sancta & religiosa intentio beati viri satis apparet, quòd non sibi aurum vel argentum, seu quodlibet earum rerum, quæ mundum amantibus pretiosa, ipsi verò, velut cælestia desideranti, omnino erant contemptibilia, coacetuauit; sed ea magis Ecclesiæ dari constituit, quæ ad luminaria iugiter in eâ concinnanda copiam darent. Nam quoniam

Et ab ijs censum per di ad luminaria Catherina ecclesiæ:

Tibi ms. Bod

Sed. ms. Bod

deest in ms. Bod

ipse

ipse fuit templum veri luminis, hoc est, Spiritus sancti, etiam corporalis lucis ornatum manufactæ domui Dei noluit vnquã deesse.

14. Mansit autem in Episcopatu annos quadraginta & nouem; in quibus fecisse legitur ordinationes nonaginta & sex; ordinasse verò Presbyteros ducentos decem & septem, Diaconos centum septuaginta sex, Subdiaconos nonaginta tres; reliquorum quoque graduum ministros, quantum sacris officijs congruum & sufficiens esse videbat.

Præterea habuit bonum testimonium etiam ab his, qui foris sunt: ita vt hoc quoque specialiter de illo præfata referant scripta, quòd studuerit Deo in omnibus dulciter famulari, & in rebus Ecclesiasticis Deo & hominibus bonis oppidò placere. Vnde liquidò patet, sic eum religionis constantiam ante Deum seruasse, vt tamen proximorum oculos non offenderet: sic humano foris placuisse iudicio, vt Diuinis obtutibus non displiceret in occulto. Ita per omnia verus Dei cultor illi meritò Pontifici comparatur, quem sine querelâ Domino seruissè Euangelica laudat historia: nisi quòd hic tantò præstantioris fuerit sacerdotij Præsul, quantò figuram veritas, quantò legem veterem noua Christi gratia transcendit. Illo denique præfulatu functi, animalium cruores immolabant: huius sacerdotij primus auctòr & Pontifex, per proprium sanguinem introiuit semel in sancta.

Et

Caput nouum
in ms. Bod. atery
ordih. et min
misit: et.
Viginti sex in
ms. sacros mini-
min. Bros ordi-
Bod. nati

quorundam in
ms. mm. Bod

[Se etiam laicis
se probat:
quentia usq; ad
nu. 15 de sum
ia min. ms. Bod.
] de sum
in ms. Bod.

plurimorum
ms. Bod

famulatu ms
Bod Luc. 1. 6.

fuit ms B.

Et tamen in officio dispari fuere Pontifices isti, sanctitate pares, ambo Euangelicâ laude digni, ambo iusti ante Deum, incedentes in omnibus mandatis & iustificationibus Domini sine querelâ.

a Ms. Corsend, Marfano. Nonnulla horum vicorum aut oppidorum nomina aliter paullò in 2. Vita expressa.

CAPVT V.

S. LIBORII obitus, sepultura, miracula.

Novum Caput
in Bodic. Ms.
maiore sed in
minore continetur
at. textus in c.
n. 14.

15. **C**um autem Divinæ Maiestati complacuit, post tam diuturna tot annorum certamina, victorem hostis antiqui, militem suum æterno præmio glorificare, anno quinquagesimo Episcopatus sui, corporis eum molestiâ ita fatigari permisit, ut adesse sibi diem exitus sui non dubitaret. Qui annus illi verus extitit Iubilæus, quem in eodem numero annum remissionis appellans, vnumquemque in eo redire ad familiam, & ad possessionem suam lex Divina præcipit. Nam & ipse quò minus se dubitaret ad requiem tendere, post septem septimanas annorum, ex quo constitutus est super familiam Domini, adhuc in terris positam, ad eam quæ in cælis est, lætus vocari meruit, ut possideret terram, quam mansuetis & mitibus Veritas repromisit.

= deest.
in Ms. min
morbo cor-
reptum

verè in Bod
maiore in min
verus

— præcipit
Leuit. 25. m. B.
maior
et minor

Matth. 5. 4.

16. Eodem tempore S. Martinus Episcopus

Novum Caput
in Ms. Bodic
maior & min

S. Martinus pus Turonensem regebat Ecclesiam, vir A-
 Angelico postolicis clarus omnino virtutibus: cui inter
 illa, quibus assidue frui solebat, Angelicæ col-
 locutionis mysteria, etiam hoc ex Diuinâ re-
 uelatione præceptum est, ut ad urbem Ceno-
 manicam pergeret, atque ibidem in infirmi-
 tate positum Dominum visitaret. Unde anim-
 aduertens, hanc Domini infirmitatem de
 aliquo membrorum suorum intelligendam,
 de quibus ipse dicturus est in iudicio, Infir-
 mus fui, & visitastis me; cœpit illicò festinus
 ad memoratam pergere ciuitatem. Cui cum
 iam appropinquans, iuxta vineam quamdam
 iter ageret, vidit eminens in eâ stantem Cleri-
 cum, gradu Subdiaconum, a Victurium no-
 mine, operi quidem, b quodcumque ibi agen-
 dum erat, studiosius insudantem, sed nihilo-
 minus frequentatione psalmodiæ laudes Do-
 mini decantantem. Hic erat discipulus S. Li-
 borij, atque in ipsâ sitæ continentiæ mentis-
 que & habitus humilitate, bonæ institutionis
 magistri optimi clarum præbebat indicium.
 Quem intuens S. Martinus, reuelante sibi
 Spiritu sancto hunc esse futurum ibi Episco-
 pum, his eum verbis salutauit, dicens: Aue
 noster Pontifex. Dehinc illi baculum suum
 dedit, atque ita concito gradu, in urbem pro-
 perauit. In quâ inueniens sanctum & verè
 Deo dilectum Præsulem iam in extremis po-
 situm, & cælesti tantum gaudio, quò iturus
 erat, intentum, cum ineffabili ab eodem læti-
 tia

quo monitu, vi-
 tidie sit:
 in ms. min. Bod

q Jesu Christi
 inserit, in ms
 min. Bod. ec.
 Match. 25.
 36.

1. 2. 3. in ms. min.
 Bod.
 Victorium a
 in ms. min b
 Bod. ec.
 S. Victu-
 rium illi
 successurum
 prædicit.

= deest in
 ms. min Bod.
 = deest in ms
 min. Bod

== fideliter in ms. min. Bod.

tiâ susceptus est. Hic verò necesse est, vt no-
ster sermo deficiat: quia neminem dignè con-
stat posse referre, quàm diuina, quàm spiritua-
lia, quàm cælestia fuerint eorum colloquia;
cum quâ se exultatione mutuo viderint, quo
mentis affectu suam ad tempus separationem
ferre potuerint. Erant enim ambo Christi mi-
litum excellentissimi duces, ambo crebris de
diabolo triumphis gloriosi. Sed alteri iam
reddendum erat præmium sempiternum, al-
teri aliquamdiu differendum, & adhuc pro
castris Dei fuerat decertandum.

17. Igitur B. Liborius, præsentē sibi tanto
consolatore, suarumque exequiarum prou-
idore, c. decimo Kalendarum Augustarum die
latus migravit ad Dominum. Cuius venera-
bile corpus S. Martinus cum honore congruo
ad ecclesiam extra urbem positam duci, & in
eâ sepeliri fecit: quàm primus eiusdem Sedis
Antistes, Iulianus nomine, construxit, & in
honore d. duodecim Apostolorum dedicauit.
Decebat enim, vt qui Apostolorum in terrâ
successor, & in cælis esse meruit consors, in
eorum quoque ecclesiâ communi cum illis
memoriâ coleretur. Sequenti verò die vir Dei
Martinus populum omnem, qui ad tanti viri
exequias copiosus nimis & innumerabilis
conuenerat, & internum amorem erga Pa-
storem suum largissimis lacrymarum fonti-
bus testabatur, in ecclesiam conuocans, san-
ctæ admonitionibus doctrinæ consolabatur,
F eisque

*pjs colloquijs
Liborium
animat,
= deest in
ms. Bod. mai.
sed in minori
adeft*

*crebris in
ms. min. Bod*

*fuerit ms. B
Novim hic
& sancto capite
mortuum in ms.
sepelit: Bodie
c. Signatur
tam mai.
qua min.*

*1. 2. ms. min.
Bod.*

*= abest a min
ms. B.*

filixter in ms. min. Bod.

§2 VITA S. LIBORII PATRONI

Victorium *ms.*
min. Bodec.

eisque præfatum Victurium ordinavit Episcopum. *Hic fuit ms. min. Bodec.*

Liborius
post mortem
miraculis
illustratur.

18. Tradunt quoque litteræ superiùs memoratæ, multa quidem S. Liborium in hac vitâ fecisse miracula, sed multò plura postmodùm ad sepulcrum eius fuisse diuinitus ostensa, licet ob multitudinem suam nominatim expressa non sint. Quod nos facillè credimus ex his, quæ oculis nostris videre meruimus, postquàm ad nos sacrum translatum est corpus, sicut, adiuuante Domino, sequens huius operis textus enarrabit. Nam quoniam ipse verè fuit organum Spiritus sancti, per ipsius nunc operationem ante eius reuerenda pignora virtutum signa sæpius ostenduntur; curationes scilicet debilium, salutes languentium, expulsionones immundorum spirituum; præstante ipsius gratiâ, qui est fons & origo bonorum omnium, Deus & Dominus noster, qui in Trinitate inseparabili viuit & regnat per infinita secula seculorum, Amen.

93 ms. addit

a *Alij Victorem, Victurum, Victorium vocant. Colitur 25. Augusti, uti testatur Coruasserius; at 1. Septemb. alter Victorius, eius filius.*

b *ms. Bod. addit, vinearum. Non satis eam interpolationem patiuntur sequentia verba, quodcumque ibi agendum erat: etsi ex S. Victorij Vitâ constet, eum operantem in vineâ repertum à S. Martino.*

c *Dissentiunt alia eius Acta, ut supra §. 1. diximus, colitur saltem hoc die.*

d *Vita primo loco relata, solum habet Petri & Pauli.*

ms. Bodic. ita terminat hunc librũ: Explicit Vita S. Liborij ep̃i et Confessoris. Incipit Translatio eisdem.

LI-